

Spis treści

Wprowadzenie. Literatura i antyliteratura 9

Prolog. Słowo przybyłe skądinąd 15

Zwyczajna scena z wojny trojańskiej. Co widział Teukros. Deiktyk, lokomotywa i para nożyczek. Co widziała Helena. Odyseja jako metaepopeja. Muza. Historie o kwiatach i mamutach. Aojda jako szaman. Opowieści o opętaniu. Taniec na Parnasie. Wiersz i trans. Pochwała samouka.

Proces pierwszy. Autorytet 33

Hektor wychodzący z kapelusza. Geneza literatury. Poeta nagi i wygnany. Przypowieść o dwóch królach. Ksenofanes z Kolofonu. O autorytecie w kwestii zielonych myszy. Gwałtowność Heraklita. Krowa Archilochosa i wszy Homera. Trzy próby zdefiniowania literatury. Broń masowego uwodzenia. Kłamstwo, przywilej państwa. Przewrotność poety. Prawda jest nową ideą. Jak filozofia napisała od nowa Odyseję. Pierwsze auto da fé. Zazdrosny stary retor. Świat bez objawienia. Rewolucja kulturalna prezydenta Platona. Nie ma republiki w Państwie. Jezus i Paweł przeciwko uczonym w piśmie. Zaskakujący awans powieściopisarza katolickiego. Trzech świętych na odsiecz literaturze. Nieczyste sumienie Izydora. Psalm antyliteracki. Czy lepiej palić heretyków, czy gramatyków? Świętość barbarzyństwa. Bóg nie dba o gramatykę. Poeci są poganami. Jak święty Tomasz z Akwinu ocalił literaturę. Antyliteratura w Rzymie.

Proces drugi. Prawda 73

Godzina piąta w Cambridge. Gdzie John Fitzgerald Kennedy pojawia się na chwilę. Fałszywa symetria. Homofobia przystoi antyliteraturze. O tym, że literatura prowadzi prosto do Auschwitz. Benda, człowiek poglądów umiarkowanych, który o tym nie wie.

Pisarze to tchórze. Adorno. Nadzieje na Nobla dla barona Snowa. W końcu pojawił się Leavis. Trzecia kultura i trzecie królestwo. Arnold i Huxley. Homerycki śmiech pana Renan. Dzieci, które ssą własny kciuk. Czy pan Spock interesuje się literaturą? Geometra i poeci. O Boże, jak nudna jest poezja! Tłumaczenia bez oryginału. Biorę poezję w ramiona, lecz po to, by zdusić. Powrót do Platona. Kiedy poeci atakowali filozofię. Klasyczny ideał człowieka niewykształconego. Filiżanka kawy przeciwko filiżance herbaty. Behawiorizm Homera, Szekspira i kilku innych. Mit szalonego pisarza i nazisty miłośnika literatury. Walki o terytorium.

Proces trzeci. Moralność 127

Pani Bovary w XVII stuleciu. Historia rodzinna. O tym, że można być równocześnie hellenistą, protestantem, liberałem i kobieciarzem. Kalwinizm Sokratesa. Cudowny syn oraz metoda, która doń pasuje. Najlepsza hellenistka Francji. Syn marnotrawny i ojcobójca. Poeci przeciw naturze. Szkoła występku. Czy Dawid i Mojżesz byli poetami? Niemoralność formy i błahość poezji. Mieszczańskie potępienie literatury. Gdzie pojawia się młody i sympatyczny rycerz sprawy literackiej. O paleniu książek heretyckich. Święty patron i męczennik antyliteratury. Udawać głupca wobec głupca. Przeciwno kastrowaniu pisarzy. Cenzor ocenizowany. Pojedynki synów. Przewrotność Wergiliusza. Ideał poezji poważnej i szczerzej. Racine ojciec i syn. Psychoanaliza antyliteratury. Przedłużający się kryzys wieku młodzieńczego. Ser o wyrazistym zapachu. Niepewność lekcji moralności. Każdy czytelnik jest niedojrzały. Konkurs antyliteratury. Jak poezja obaliła dwa imperia. Hipoteza poety jako wytwórcy sabotów. Rousseau palacz bibliotek. Rozmiękczenie literackie. Pierwociny sztuki dla sztuki. Wtorek zapustny we Florencji. Stos marności. Orfeusz, pierwszy sodomita. Prawdy, których nie należy mówić. Obywatel jest zawsze nieletni. Irracjonalność poezji. Pochwała literatury sowieckiej i sulpicjańskiej. Odpowiedź udzielona przez ucznia nauczycielowi. Cnotliwe intrygi nie mają żadnej mocy. O pożytku ze złych namiętności. Platon przyłapany na gorącym uczynku poezji. Czytanie powieści a choroba Alzheimera. Kiedy trucizna jest zarazem lekarstwem.

Proces czwarty. Społeczeństwo 181

Marzenia o auto da fé. Jakie miejsce należy się pisarzom? Urzędniczka z okienka i Księżna de Clèves. Przeciwno obowiązkowi czytania arcydzieł. Kiedy prezydent cier-

piął nad pewną księżną. Zagadka historii literatury. Kwestie wykształcenia ogólnego. De minimis non curat praetor. Pani de La Fayette, oto jesteśmy! Francja, naród literacki. Mea culpa. Pięcioro nieszczęśliwych miłośników Prousta wokół stołu. Nienawiść do literatury! „Mimo że dla możliwych to powód do śmiechu...”. Poeta i Król Sierżant. Zemsta pewnego księcia. Ukradkowe pojawienie się Cesarza. Wariacja na temat „Gdybym miał dzieci”. Zakaz studiowania gramatyki. Nienawiść do książek i pismactwa. Nauczyciel jazdy konnej bez wykształcenia. Pożegnanie poezji i antypowieści. Zielona czapka poetów i żółta gwiazda. Ostateczne rozwiązanie. Antyliteratura drwi z antyliteratury. Ofensywa socjologów. Narodziny cultural studies. Obiektywne tajne porozumienie antyliterackie. Literatura jako narzędzie segregacji. Krytyka szkoły republikańskiej. Antyliteratura demokratyczna i arystokratyczna. Literatura nigdy nie ma racji.

Zakończenie. Ukryte oblicze literatury 213

Podziękowania 223

Przypisy 225

Indeks osób 245